

ta koro, kaj preni la anglan (eble alilingvan) lernolibron pro urĝa bezono. Ĉar la tiamaj mondaj forumoj, kiuj fine decidis — ĉar devos decidi! — pri elektata mondlingvo, komparante la Esperante kaj la alilingve (plej verŝajne angle) atingeblajn gravajn bazinformaĵojn, estis en tia situacio, kvazaŭ devus elekti inter du loĝdomoj: unuetaĝa, malkomforta, konsistanta el unusola ejo, — kaj centetaĝa, komforta, multeja ĉielskrapanto.

Nature, ekzistas ankaŭ multaj pozitivaj fenomenoj en la konstruo de nia kulturo, sed nia tasko ne estas laŭdi nin mem, sed serĉi la solvendojn, plifortikigi la pozitivajn. Nia kulturo celas esti ja ne nur tiu de esperantistoj, sed ĉies kulturo, tut-homa kulturo: lingvo portas kulturon, internacia lingvo internacian kulturon. Ni havas antaŭ ni grandegan taskon; ĉiuj esperantistoj, kiuj malŝparas siajn fortojn, energion por malgravaĵoj, anstataŭ konscienco, sisteme konstrui nian ĉielskrapanton, rapidigas la morton de nia lingvo kaj kulturo.

Tiu domo devas stari preta fine de nia vojo, rezulte de pli realisma, akordita, utila laboro. Ĉar niaj klopodoj, la historio de E-movado, laŭ leĝoj de la socievoluo, iam finiĝos. Esperanto-movado estas ja historia kategorio, ĝiaj amasiĝintaj rezultoj provokos kvalitan ŝanĝon.

Post dekunu jaroj Esperanto festos sian 100-jaran naskiĝtagon. Por la unuaj adeptoj de la Zamenhofa lingvo ni jam estas futuro, ili sonĝadis eble pri nia epoko, kiam realiĝos la celoj. Jes, ili estis idealismaj, sed ni jam ne rajtas esti tiaj, nin pli urĝas la tempo. Laŭ kalkuloj, ĉirkaŭ la jaro 2000 la homaro alvenos al la punkto, kiam — malgraŭ ies-ties volo — la fina decido pri mondlingvo estos objektive bezonata; kaj la homaro decidis. Kie ni staros tiam? Ĉu antaŭe, ĉu malantaŭe? Ni konstrui ĝis tiam modernan kulturon, estu ni multaj, kulturitaj, realismaj; nia lingvo fariĝu „kulturlingvo”, en la vera senco de la vorto, ĝi estu objektive bezonata, utila; se niaj manoj plenplenos de valoraj libroj kaj dokumentoj — tiam ne estos nia kulpo, se ni ne venkos.

Zsuzsa Varga—Haszonits

Libroproduktado en 1975

Sur la paĝo 47. de *Esperanto en Perspektivo* oni trovas koncizan statistikon pri la libroproduktado inter 1961 kaj 1969, tio estas dum naŭ jaroj. Laŭ ĝi en la menciita periodo aperis entute 416 esperantlingvaj libroj, sur entute 38 518 paĝoj. (El ili 109 libroj estis originale verkitaj en Esperanto.) Do, dum unu jaro aperis meze 46 libroj. Triono de la tuto estis beletraĵoj. Post simpla aritmetika operacio evidentiĝas, ke la meza amplekso de la Esperantaj libroj en tiu periodo estis 92 paĝoj.

Tiu ĉi statistiko donis al mi la impulson ekzameni iomete la produktadon de la jaro 1975. Natura fonto por tia ekzameno estas la rubriko: *Laste aperis...* en la revuo *Esperanto*. Sed tuj ĉe la komenco mi devis alfronti problemon, ŝajne nesolveblan. Nome, tiu rubriko ofte notis eĉ jarfine de 1975 titolojn kun eldonjaro 1974, foje-foje ankaŭ kun 1973. Same, la ĉijaraj numeroj ĝis nun notas plejparte librojn kun eldonjaro 1975. Fine mi decidis preni kompromison, kaj bazis mian ekzamenadon sur la libroj kiuj estis anoncitaj dum la jaro 1975 en la menciita rubriko de la revuo *Esperanto*, ja fakte la vasta esperantista publiko informiĝas pri la apero de iu libro nur pere de tiu rubriko.

Laŭ tiu ĉi kriterio dum la jaro 1975 aperis 90 libroj, sur entute 8928 paĝoj. Tio signifas, ke la meza amplekso estas 99 paĝoj, kio montras progreson kompare al la statistiko de la periodo 1961—1969. Tamen, el la supraj libroj nur 31 ampleksis pli ol 100 paĝojn, kio en nacilingvaj medioj estas konsiderata minimumo por nomi iun presajan libro. Estas interese aldoni, ke esperantisto, kiu aĉetis ĉiun aperintan libron dum la jaro, devis elspezi entute 555,— guldencojn; tio signifas ke la meza prezo de meze 99-paĝa libro estis iom pli ol 6,— guldencoj. (Tamen, tiun ciferon malaltige influas la tradicie moderaj prezoj de la eldonaĵoj de socialismaj landoj. La okcidentlandaj eldonaĵoj foje-foje atingas kapturnige altajn prezojn: la eldonaĵoj de la Someraj Universitataj Kursoj — 50—100 paĝaj broŝuroj — kostas inter 10—20 guldencoj!)

Analizante la konsiston de tiuj 90 libroj, la rezulto estas iom malgajiga. Unue, el tiu cifero ni devas depreni 15 librojn de entute 1617 paĝoj: ili estas lerniloj de Esperanto por naciaj lingvoj. Aperis vere nur 75 esperantlingvaj libroj, entute sur 7311 paĝoj.

El tiuj 75 nur 23, t. e. proksimume la triono estas beletraĵoj, kiuj — almenaŭ teorie — povas kalkuli pri pli granda merkato. La suma paĝonombro de la beletraĵoj estas 2072. El tiuj 23 beletraĵoj nur 9 verkoj estis originale verkitaj (paĝonombro: 946). Kaj eĉ el tiuj 9 verkoj 3 estas represoj, do dum la jaro aperis entute 6 nove kaj originale verkitaj libr(et)oj beletraĵoj. Ne tro esperiga nombro. Tamen, el tiuj ses verkoj almenaŭ unu estas vera juvelo — cetere kun tre malinda teknika aspekto —: la poemaro *Merlo sur Menhiro* de Albert Goodheir. La prozaĵoj *Neologisme* de Lorjak kaj *El la vivo de Bervala sentaŭgulo* de Beaucaire estas amuzaj legaĵoj, sed ne literaturo: tamen mi deziras al ili baldaŭan disvendiĝon, ĉar tute certe ambaŭ libroj alportos horojn de distro por la legantoj kaj eble ioman kuraĝigan profiton por la eldontoj.

La nombro de la ne-fikciaj verkoj — mi bone konscias pri la malprecizeco de tiu ĉi nocio — estas 52, sur entute 5339 paĝoj. (Tiu cifero inkluzivas la 847-paĝan verkon *Esperanto en Perspektivo*.)

Komparante la nunan statistikon kun tiu de la jaroj 1961—1969, la progreso estas okulfrapa. Tamen, mia ĝojo galtiĝas pensante pri tio, ke en Hungario aperas ĉiujare meze 5000 libroj. 5000 kompare 75. Kaj la eldonkvanto de esperantlingva libro estas meze 1000 ekzempleroj. 75 oble 1000 sumas 75 000.

Antaŭ kelka tempo reaperis en hungara lingvo la „porelita”, enigme malfacila, 800-paĝa romano de James Joyce: *Ulysses* — en 40 000 ekzempleroj...

V. Benczik